

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГАЗОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC FEATURES OF GAS TRANSPORT ENTERPRISE FUNCTIONING IN REGIONS OF UKRAINE

У статті досліджено структуру, а також економічні та організаційні характеристики газотранспортної структури України. Було також досліджено функціональні особливості всіх підприємств, що відповідно до профілю своєї діяльності є структурними елементами газової сфери України та її регіонів. Змістовно досліджено весь спектр функціональних обов'язків основних учасників структури газової сфери. Окреслено усю залежно-послідовну вертикаль функціонування ринку природного газу не лише в загальнодержавному вимірі, а на регіональних енергетичних ринках. Визначено, що ефективність функціонування газової сфери залежить від обсягів використання ресурсів у газовому комплексі загалом та магістральному транспортуванні природного газу зокрема. Особливу увагу було приділено дослідженню процесів формування організаційно-економічної структури регулювання газової сфери в умовах економічної та політичної криз, що значно впливає на газовий сектор України.

Ключові слова: газова сфера, газотранспортні підприємства, ринок газу, організація ринку газу, економічні особливості газової сфери, транспортування газу.

В статті досліджена структура, а також економічні та організаційні харак-

теристики газотранспортної структури України. Исследованы также функциональные особенности всех предприятий, которые в соответствии с профилем своей деятельности являются структурными элементами газовой сферы Украины и ее регионов. Содержательно исследован весь спектр обязанностей основных участников газового сектора. Исследован весь процесс вертикального функционирования рынка природного газа не только в национальном измерении, но и на региональных энергетических рынках. Установлено, что эффективность газовой сферы зависит от объема использования ресурсов в газовой отрасли в целом и основных видов транспортировки природного газа в частности. Особое внимание было уделено исследованию процессов формирования организационно-экономической структуры регулирования газовой сферы в контексте экономических и политических кризисов, что существенно влияет на газовый сектор Украины.

Ключевые слова: газовый сектор, газовые транспортные компании, газовый рынок, организация газового рынка, экономические особенности газовой отрасли, транспортировка газа.

УДК 332.146.2

Коротя М.І.

аспірант

Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки

This article, the structure was investigated, as well as economic and organizational characteristics of gas transportation structure of Ukraine. The functional peculiarities of all enterprises-companies which in accordance with the profile of its activity are structural elements of the gas sphere of Ukraine and its regions have been investigated as well. The full range of functional responsibilities of the main Gas sector structure participants. All of the above-consistent vertical functioning of the natural gas market not only in the national dimension but in regional energy markets is outlined. The efficiency of the gas sphere as a whole depends on the volume of resources utilization in the gas sector in general, and the main transportation of natural gas in particular. Special attention was paid to research processes of formation of the organizational and economic structure of gas sphere regulation in the context of economic and political crises. Significantly affects Ukraine's gas sector. On the case, material and financial preconditions of the activities of enterprises in the gas supply and gasification. Permanently do not meet the required requirements, unable to solve the problems of socio-economic nature of labor groups and to strengthen the probability of unexpected consequences. Taking into account the overview of the key financial indicators of gas supply and gasification, it is necessary to summarize the extremely threatening situation at the enterprises of the Western region. The Current state of the market economy of Ukraine requires the introduction of competitive relations in the sectors of the national economy, including significant changes and needs of gas supply. The Subjects of gas transportation destination, mostly characterized by a mixed property form with the dominant state, which in some way hinders the implementation of competitive relations. The Gas Transportation industry is of particular importance to the full life of the population and outlines peculiarities of its activity in interrelation with the state. Currently, gas services for the population, as well as communal and domestic consumption and transportation and distribution of natural gas are technologically interconnected and sold in the market of natural monopolies. At the Same time, the gas supply to industrial customers under such conditions is based on competitive.

Key words: Gas sector, gas transportation companies, gas market, organization of the gas market, economic peculiarities of the gas sector, transportation of gas.

Постановка проблеми. Нині матеріально-фінансові передумови діяльності підприємств із газопостачання та газифікації перманентно не відповідають необхідним вимогам, не в змозі вирішити проблеми соціально-економічного характеру трудових колективів та лишень посилюють ймовірність непередбачуваних наслідків. Беручи до уваги огляд основних фінансових індикаторів з газопостачання та газифікації, варто підсумувати вкрай загрозливий стан на підприємствах держави та її регіонів [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато видатних учених та науковців присвятили свої дослідження питанням розвитку економіч-

ного потенціалу газової сфери та газорозподільчих підприємств: А. Сабадирьова, І. Заблудська, Н. Краснокутська, Б. Бачевський, А. Сабадирьова, Н. Сарай, К. Павлов [9], О. Стрішенець [16]. Стосовно організаційно-економічного механізму управління газотранспортною сферою чималий внесок був здійснений такими вченими, як: О. Гарматюк [2], Л. Гораль [3], М. Данилюк, О. Дзьоба [4], М. Жидкова, І. Мудрий, П. Перерва, А. Руднік.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження особливостей організаційної, економічної структур та функціональних особливостей діяльності газотранспортних підприємств у державі та її регіонах

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний стан ринкової економіки України потребує впровадження конкурентних відносин у галузях народного господарства, у тому числі суттєвих змін потребує і сфера газопостачання. Суб'єкти газотранспортного призначення здебільшого характеризуються змішаною формою власності з домінуючою державною, що деякою мірою заважає впровадженню конкурентних відносин [3].

Газотранспортна галузь має особливе значення для повноцінного життя населення, а також окреслює особливості її діяльності у взаємозв'язку із державою. Нині послуги газопостачання для населення, а також комунально-побутового споживання та транспортування і розподілення природного газу технологічно пов'язані між собою і реалізуються на ринку природних монополій. Водночас постачання газу промисловим споживачам у таких умовах відбувається на основі конкурентних засад [4].

У процесі дослідження структури газової сфери в Україні нами було побудовано її ієрархічну послідовність, що відображено на рисунку 1.

Тому окреслимо професійно-функціональні обов'язки кожного з суб'єктів газової сфери України: *Президент України* – гарант державного суверенітету, конституції України, прав та свобод громадян України і територіальної цілісності. *Рада Національної Безпеки та Оборони* – координаційний орган в державі з питань безпеки та оборони в Україні при Президентові України. *Верховна Рада України* – законотворчий орган державної влади, що формує нормативно-правовий базис для функціонування газової промисловості України, а також її суб'єктів;

Кабінет Міністрів України – вищий орган виконавчої влади в Україні. *Міністерство енергетики та вугільної промисловості України* – орган, що забезпечує реалізацію державної політики в військово-промисловому, нафтогазовому, ядерно-промисловому, електроенергетичному, торфовидобувному комплексах;

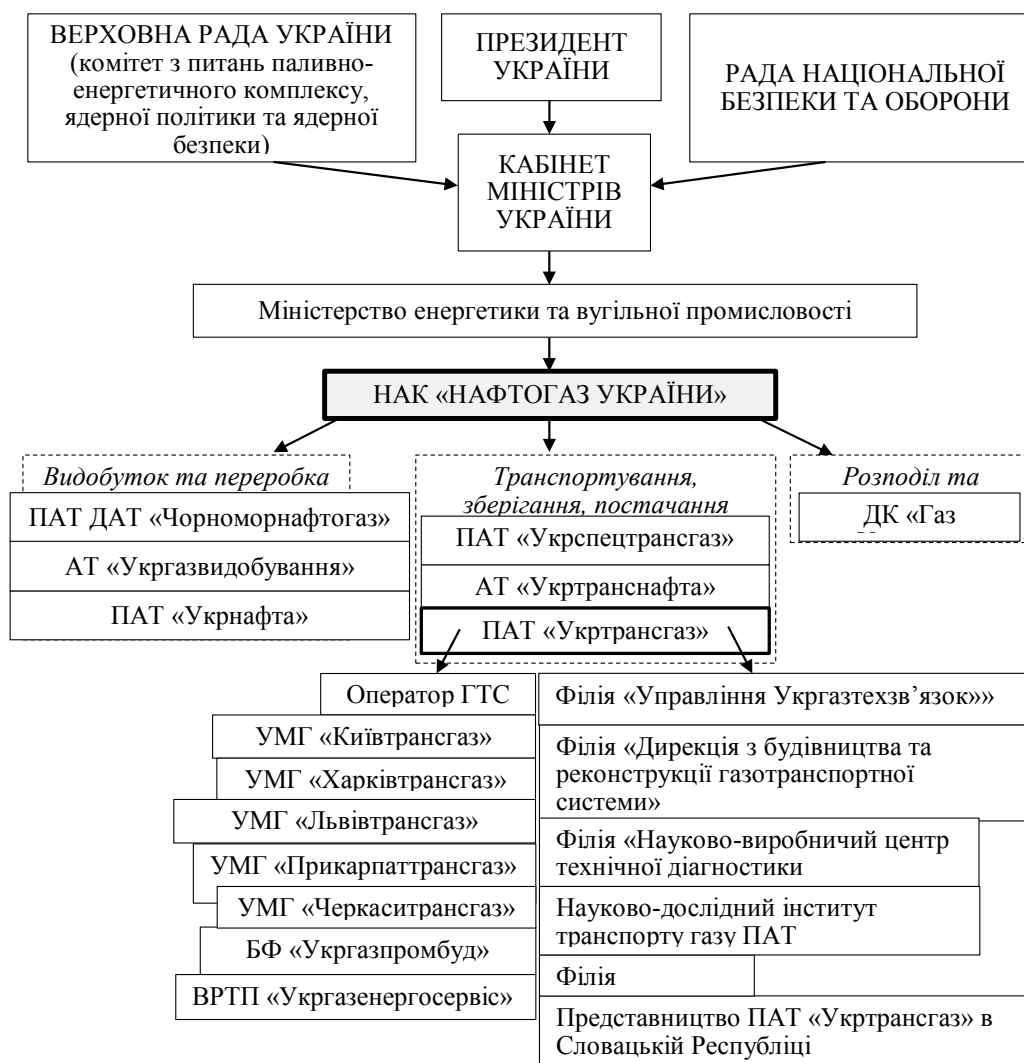

Рис. 1. Ієрархічно-послідовна структура газової системи України

Джерело: побудовано автором

НАК «Нафтогаз України» – є монополістом на газовому ринку. НАК «Нафтогаз України» – вертикально-інтегрована компанія, що здійснює функції фінансового холдингу. Це провідне підприємство паливного та енергетичного комплексу України, що практично реалізує повний цикл дій, що пов'язано з розвідкою та розробкою родовищ; розвідувальним та експлуатаційним бурінням; зберігання, транспортування та постачання газу (в т.ч. природного та скрапленого) та нафти споживачам; здійснює переробку газу, нафти та конденсату. Така структурна організація повністю контролює розподіл, виробництво (97 %) та імпорт (більше 50 %) [9]. Також до функцій НАК «Нафтогаз» слід віднести переробку газу, нафти та конденсату на п'яти газопереробних заводах (ГПЗ), які є частиною структури компанії та задіяні у виробництві скрапленого газу, моторного палива та інших нафтопродуктів [9, 12, 13]. До складу НАК «Нафтогаз України» входить низка профільних підприємств різної форми власності.

Формування дочірніх компаній та філій відбулося згідно із постановою Кабінету Міністрів України № 1173 від 24 липня 1998 року «Про розмежування функцій з видобування, транспортування, зберігання і реалізації природного газу», серед яких [5; 12; 13]:

– (Видобуток та переробка). ПАТ ДАТ «Чорноморнафтогаз» є найбільшою державною компанією, що спеціалізується на розвідці газових та нафтових родовищ з наступним на українському чорноморському та азовському шельфах морів видобутком [9]. АТ «Укргазвидобування» – вертикально-інтегрована компанія із замкнутим циклом виробництва; займається розвідкою родовищ нафти та газу, їх розробки, а також видобутком, транспортуванням, переробкою вуглеводневої сировини та реалізацією нафтопродуктів [9]. ПАТ «Укрнафта» – є найбільшою нафтовидобувною компанією України, котра видобуває левову частку газового конденсату. Розробляє родовища вуглеводнів на території двох нафтогазоносних регіонів України, та охоплюють Львівську, Івано-Франківську, Чернівецьку, Сумську, Чернігівську, Полтавську та Харківську області [9]. До структури компанії відносяться: шість нафтогазовидобувних управлінь; три управління бурових робіт; три газопереробних заводи; один нафтопереробний завод; три тампонажних управління; дві центральні бази виробничого обслуговування [9].

– (Розподіл та реалізація). ДК «Газ України» – дочірня компанія НАК «Нафтогаз України». Здійснює поставку природного газу населенню та бюджетним організаціям. До основних завдань компанії відносяться: збут природного та скрапленого газу на території держави споживачам (побутовим та комунальним підприємствам, промисловим споживачам, енергогенеруючим компа-

ніям; експлуатація та подальший розвиток систем газового постачання, розподільних систем газу та устаткування на ньому.

– (Транспортування, зберігання, постачання). ПАТ «Укрспецтрансгаз» – спеціалізоване підприємство, до основних завдань якого належать: реалізація послуг транспортування залізничним транспортом скрапленого газу та вуглеводневої сировини з використанням особистого рухомого складу; поточне технічне обслуговування та капітальний ремонт спецгазавонів.

АТ «Укртранснафта» – оператор системи магістральних газопроводів України, є другим за величиною в Європі. Засновником, а також єдиним акціонером компанії є національна акціонерна компанія «Нафтогаз України». АТ «Укртранснафта» є єдиним вітчизняний оператор, який надає послуги по транспортуванню нафти трубопровідним шляхом на нафтопереробні підприємства та транзиту нафти до країн Східної та Центральної Європи[9].

ПАТ «Укртрансгаз» – є структурною організацією до обов'язків якої входить транспортування та зберігання природного газу; оператор єдиної газотранспортної системи України. У підпорядкуванні ПАТ «Укртрансгаз» знаходиться 12 підземних сховищ газу (ПСГ), загальний об'єм яких становить 30.95 млрд. м. куб. Повний пакет акцій даного акціонерного товариства перебуває у володінні НАК «Нафтогаз України» [9].

Слід зазначити, що сьогодні держава бере активну участь у реформуванні газової сфери та формуванні відповідних ринкових відносин між її суб'єктами. Проте проблеми щодо забезпечення ефективного та раціонального використання природного газу все ще присутні [9]. Тривають процеси з реорганізації ПАТ «Укртрансгаз» із кінцевою метою побудови та впровадження абсолютно нової операційної моделі діяльності організації [14].

До організаційної структури ПАТ «Укртрансгаз» включено чотирнадцять підрозділів у вигляді філій та різних виробничих об'єктів, що територіально розташовані в різних областях України, серед яких:

1. Оператор ГТС України входить до складу ПАТ «Укртрансгаз» згідно з Рішенням акціонера № 136 від 29.09.2017 року про створення філії «Оператор газотранспортної системи України» [9]. Основним завданням діяльності філії є забезпечення діяльності оператора газотранспортної системи відповідно до плану реструктуризації НАК «Нафтогаз України» з метою відокремлення діяльності із транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від № 496 [11].

2. Управління магістральних газопроводів «Київтрансгаз». До виробничих обов'язків вхо-

дять [9]: транспортування природного газу споживачам України; забезпечення транзитних поставок газу; закачка, зберігання та відбір газу із підземних сховищ газу; технічне обслуговування та ремонт лінійної частини та наземних об'єктів газотранспортної системи, роботи по реконструкції та модернізації обладнання; капітальне будівництво нових об'єктів виробничого та невиробничого призначення; впровадження науково-дослідних, конструкторсько-технологічних робіт; організація медичного обслуговування, відпочинку та оздоровлення працівників.

3. *Управління магістральних газопроводів «Харківтрансгаз».* До виробничих обов'язків входять [9]: експлуатація газопровідних магістралей ГТ системи; експлуатація підземних газових сховищ; зберігання в підземних сховищах природного газу; забезпечення транспортування газу до споживачів.

4. *Управління магістральних газопроводів «Львівтрансгаз».* До виробничих обов'язків входять [9]: надання транспортних послуг щодо постачання природного газу споживачам в державі; забезпечення транзиту газу в Європейській державі; підземне зберігання природного газу; постачання природного газу; експлуатація, сервіс, реконструкція, та поточні ремонтні роботи відносно об'єктів транспортування та розподілу газу; здійснення проектних робіт в галузі транспортування та зберігання природного газу;

5. *Управління магістральних газопроводів «Прикарпаттрансгаз».* До виробничих обов'язків входять [9]: транспортування природного газу країнам Європейським країнам в Західній та Центральній Європі та українським споживачам; підземне зберігання природного газу.

6. *Управління магістральних газопроводів «Черкаситрансгаз».* До виробничих обов'язків входять [9]: експлуатація магістральних газопроводів газотранспортної системи; транспортування природного газу споживачам.

7. *Будівельно-монтажна фірма «Укргазпромбуд».* До обов'язків організації входить забезпечення вчасного та високоякісного забезпечення будівельних робіт з наступним введенням в експлуатацію потужностей та об'єктів нафтогазового комплексу України [9].

8. *Виробниче ремонтно-технічне підприємство «Укргазенергосервіс».* Основним завданням філії є сервісне обслуговування технологічного обладнання компресорних станцій, магістральних газопроводів [9].

9. *Філія «Управління Укргазтехзв'язок».* До обов'язків організації входить забезпечення транспортних філій технологічним провідним, радіо та радіорелейним зв'язком і надання послуг зв'язку населенню, забезпечення всіма видами зв'язку, здійснення централізованого

надання інформаційно-технологічних (ІТ) сервісів по товариству тощо [9].

10. *Філія «Дирекція з будівництва та реконструкції газотранспортної системи».* Основним завданням Дирекції є забезпечення виконання функцій замовника з капітального будівництва та капітальних ремонтів, організація фінансування процесу будівництва та капітальних ремонтів, організація виготовлення проектно-кошторисної документації, укладання договорів з підрядними організаціями на виконання будівельно-монтажних та пусконаладжувальних робіт, підготовка тендерної документації з капітального будівництва об'єктів газотранспортної системи [9].

11. *Філія «Науково-виробничий центр технічної діагностики «Техдіагаз».* Основним завданням центру є реалізація заходів з впровадження уніфікованої технічної політики щодо технічного діагностування та прогнозу технічного стану газопроводів, машин, основного та допоміжного обладнання об'єктів газової промисловості [9].

12. *Науково-дослідний інститут транспорту газу ПАТ «Укртрансгаз».* До основних обов'язків відносяться [9]: з метою ефективного завантаження технологічних об'єктів ГТС ПАТ «Укртрансгаз» на території України розробка систем для визначення оптимальних коридорів транспортування газу на стратегічному рівні, а також наступній економії енергетичних ресурсів; розробка та супрвід систем підтримки прийняття рішень щодо керування режимами транспортування та зберігання природного газу ГТС ПАТ «Укртрансгаз»; розробка інформаційних систем для виробничої діяльності структурних підрозділів ПАТ «Укртрансгаз».

13. *Філія «Агрогаз».* До основних видів діяльності відносяться: вирощування, переробка та реалізація сільськогосподарської продукції для забезпечення закладів громадського харчування [9].

14. *Представництво ПАТ «Укртрансгаз» в Словацькій Республіці.* Метою діяльності Представництва є популяризація інтересів Товариства на території Словацької Республіки, Угорщини та інших європейських країн, розширення сфери діяльності із транспортування природного газу між українською та європейськими газотранспортними системами [9].

Висновки з проведеного дослідження. Отже, у статті було визначено структурні особливості, а також організаційно-економічні характеристики газової сфери в державі. Також приділено значну увагу структурі газотранспортної системи країни. Окреслено функціональні обов'язки всіх учасників ринку природного газу в Україні та її регіонах.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. АТ «Укртрансгаз» завершив черговий етап відокремлення Оператора ГТС. Офіційний сайт АТ «Укртрансгаз», 2019. URL: <http://utg.ua/utg/media/>

news/2019/01/at-ukrtransgaz-zavershyv-cherhovyi-etap-vidokremlyennya-operatora-gts.html (дата звернення 23.04.2019).

2. Гарматюк О. Аналіз зовнішніх та внутрішніх чинників кризового стану підприємств з газопостачання та газифікації Західного регіону України. Соціально-економічні проблеми і держава. 2012. Вип. 1 (6). С. 31–35. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2012/12goozru.pdf> (дата звернення 23.04.2019).

3. Гораль Л.Т., Сергєєв О.П., Степ'юк М.Д. Концептуальні питання управління технічним розвитком та інвестуванням газотранспортних підприємств в умовах реструктуризації галузі. Формування сучасних механізмів розвитку інноваційної сфери економіки: монографія / за наук. ред. І.Ю. Швець. Сімферополь: ДІАІПІ, 2013. С. 338–348.

4. Дзьоба О.Г., Лінчевська Н.М. Ефективність чинного організаційно-економічного механізму управління інноваційно-інвестиційною діяльністю газотранспортних підприємств. Соціально-економічна інтеграція України у глобальну інноваційну економіку: досвід підприємств і регіонів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 26–27 вересня 2014 р. Черкаси: ЧДТУ, 2014. С. 22–25.

5. Дзьоба О.Г. Управління трансформаціями та розвитком системи газозабезпечення: монографія. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2012. 352 с.

6. Коротя М.І. Етапи становлення нафтогазової промисловості в Україні. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. № 1(9). С. 76–81.

7. Коротя М.І. Тарифоутворення на послуги транспортування газу та його розподілу серед газорозподільчих підприємств України. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. № 2 (10). С. 63–71.

8. Офіційний сайт «Укрнафта». URL: <https://www.ukrnafta.com> (дата звернення 23.04.2019).

9. Офіційний сайт НАК «Нафтогаз». URL: <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf?Open> (дата звернення: 23.04.2019).

10. Павлов К.В., Коротя М.І. Шляхи забезпечення енергоефективного будівництва на регіональних ринках нерухомості. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. № 1 (9). С. 109–116.

11. Постанова КМУ № 496 від 1 липня 2016 р. «Про відокремлення діяльності з транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу». Урядовий кур'єр. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/496-2016-p/print>. (дата звернення: 23.04.2019).

12. Про реформування нафтогазового комплексу України. Указ Президента України від 25 лютого 1998 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/151/98> (дата звернення: 23.04.2019).

13. Про утворення Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України». Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 1998 року № 747. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/747-98-%D0%BF> (дата звернення: 23.04.2019).

14. Регламент (ЄС) № 715/2009 про умови доступу до ресурсу. URL: <http://etkya.org/docs/rehlament-es-715-2009-pro-umovy-dostupu-domerezh-transportuvannya-prirodnogo-gazu> (дата звернення: 23.04.2019).

15. Стрішенець О.М. Коротя М.І., Новосад О.В. Диверсифікація інноваційних заходів на газорозподільних підприємствах України в контексті європейського досвіду. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. № 2 (14). С. 7–13.

REFERENCES:

1. Ofitsiynyy sayt AT "Ukrtranshaz" [Official site of JSC "Ukrtransgaz"]. AT "Ukrtranshaz" zavershyv chervovyy etap vidokremlyennya Operatora HTS-JSC "Ukrtransgaz" completed the next stage of separation of the GTS Operator (n.d.). *utg.ua*. Available at: <http://utg.ua/utg/media/news/2019/01/at-ukrtransgaz-zavershyv-cherhovyi-etap-vidokremlyennya-operatora-gts.html> (accessed 23 April 2019).

2. Garmatyuk O. (2012). Analiz zovnishnikh ta vnutrishnikh chynnykiv kryzovoho stanu pidpryyemstv z hazopostachannya ta hazyfikatsiyi Zakhidnoho rehionu Ukrayiny [Analysis of external and internal factors of the crisis state of gas supply and gasification enterprises in the Western region of Ukraine]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava – Socioeconomic problems and the state*, vol. 1, no. 6, pp. 31–35. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2012/12goozru.pdf> (accessed 23 April 2019).

3. Goral L.T., Sergeev O.P., Stepik M.D. (2013). Kontseptual'ni pytannya upravlinnya tekhnichnym rozvytkom ta investuvanniam hazotransportnykh pidpryyemstv v umovakh restrukturyzatsiyi haluzi [Conceptual issues of managing the technical development and investment of gas transport enterprises in the context of the restructuring of the industry]. Simferopol: DIAPI. 338–348 (in Ukrainian).

4. Dzioba O.V. (2014). Efektyvnist chynnoho orhanyzatsiyno-ekonomichnoho mekhanizmu upravlinnya innovatsiyno-investytsiyanoi diyal'nisty hazotransportnykh pidpryyemstv [Efficiency of the current organizational and economic mechanism of management of innovation and investment activity of gas transport companies]. Proceedings from MIIM '12: Mizhnarodna naukovopraktychna konferentsiya "Sotsiol'no-ekonomichna intehtratsiya Ukrayiny u hlobalnu innovatsiynu ekonomiku : dosvid pidpryyemstv ta rehioniv" – Materials of the International Scientific and Practical Conference "Socio-economic integration of Ukraine into the global innovation economy: the experience of enterprises and regions". Cherkasy: CHTTU. pp. 22–25. (in Ukrainian).

5. Dzioba O.V. (2012). Upravlinnya transformatsiyamy ta rozvytkom systemy hazozabezpechennya [Transformation Management and Development of the Gas Supply System]. Ivano-Frankivsk: IFNTUNG (in Ukrainian).

6. Korotyа M.I. (2017). Etapy stanovlennya naftohazovoyi promyslovosti v Ukrayini [Stages of the formation of the oil and gas industry in Ukraine] *Ekonomichnyy chasopys Skhidnoyevropeys'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky Economic Journal*

of the East European National University named after Lesia Ukrainka. L.G. Lypych, & M.B. Kulinich (Ed.). Lutsk: Tower-Druk, vol. 1(9), pp. 76–81 (in Ukrainian).

7. Korotya, M.I. (2017). Taryfotvorennya na posluhy transportuvannya hazu ta yoho rozpodilu sered hazorozpodil'chykh pidpryemstv Ukrayiny [Taryfotvorennya na posluhy transportuvannya hazu ta yoho rozpodilu sered hazorozpodil'chykh pidpryemstv Ukrayiny] *Ekonomichnyy chasopys Skhidnoyevropeys'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky – Economic Journal of the East European National University named after Lesia Ukrainka*. L.G. Lypych, & M.B. Kulinich (Ed.). Lutsk: Tower-Druk, Vols. 2(10). 63–71 [in Ukrainian].

8. Ofitsiyyny sayt NAK “Ukrnafta” [Official site of “Ukrnafta” NJSC]. (n.d.). *ukrnafta.com.ua*. Available at: <https://www.ukrnafta.com> (accessed 23 April 2019).

9. Ofitsiyyny sayt NAK “Naftogaz” [Official site of “Naftogaz » NJSC]. (n.d.). *naftogas.com.ua*. Available at: <http://www.naftogas.com/www/3/nakweb.nsf?Open> [in Ukrainian]. (accessed 23 April 2019).

10. Pavlov, K.V., & Korotya, M.I. (2017). Shlyakhy zabezpechennya enerhoefektyvnoho budivnytstva na rehional'nykh rynkakh nerukhomosti [Ways of providing energy-efficient construction on the regional real estate markets]. *Ekonomichnyy chasopys Skhidnoyevropeys'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky – Economic Journal of the East European National University named after Lesia Ukrainka*. L.G. Lypych, & M.B. Kulinich (Ed.). Lutsk: Tower-Druk, Vols. 1(9). 109–116 (in Ukrainian).

11. Postanova KMU “Pro vidokremlennya diyal'nosti z transportuvannya ta zberihannya (zakachuvannya, vidboru) pryrodnogo hazu” № 496 vid 1 lypnya 2016 r. [CMU Resolution “On the Separation of the Activities of Transportation and Storage (Pumping, Selec-

tion) of Natural Gas” No. 496 dated July 1, 2016]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/496-2016-n/print> (accessed 23 April 2019).

12. Pro reformuvannya naftohazovoho kompleksu Ukrayiny. Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 25 lyutoho 1998 roku [On the reformation of the oil and gas complex of Ukraine. Decree of the President of Ukraine dated February 25, 1998]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/151/98> (accessed 23 April 2019).

13. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 25 travnya 1998 roku № 747 “Pro utvorennya Natsional'noyi aktsioneranoi kompaniyi “Naftogaz Ukrayiny” [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated May 25, 1998 no. 747 “About the formation of the National Joint-Stock Company “Naftogaz of Ukraine”]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/747-98-%D0%BF> (accessed 23 April 2019).

14. Rehlament (YES) № 715/2009 pro umovy dostupu do resursu [Regulation (EC) No. 715/2009 on the conditions for access to the resource]. (n.d.). *emkya.org*. Available at: <http://emkya.org/docs/rehlament-es-715-2009-pro-umovy-dostupu-do-merezh-transportuvannya-pryrodnogo-gazu> (accessed 23 April 2019).

15. Strishnets, O.M. & Korotya, M.I. & Novosad, O.V. (2018). Dyversyfikatsiya innovatsiynykh zakhodiv na hazorozpodil'nykh pidpryemstvakh Ukrayiny v konteksti yevropeys'koho dosvidu [Diversification of Innovative Measures at Gas Distribution Companies of Ukraine in the Context of European Experience]. *Ekonomichnyy chasopys Skhidnoyevropeys'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky – Economic Journal of the East European National University named after Lesia Ukrainka*. L.G. Lypych, & M.B. Kulinich (Ed.). Lutsk: Tower-Druk, Vols. 2(14). 7–13 (in Ukrainian).

Korotyа Miroslav

Postgraduate Student

Lesya Ukrainka Eastern European National University

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC FEATURES OF GAS TRANSPORT ENTERPRISE FUNCTIONING IN REGIONS OF UKRAINE

Goal. The purpose of this article is to study the peculiarities of organizational, economic structures and functional features of the activity of gas transport enterprises in the state and its regions.

The purpose of the article. At the moment, the financial and financial conditions of enterprises for gas supply and gasification do not permanently meet the necessary requirements, they are not able to solve the problems of the socio-economic character of labor collectives and only increase the probability of unpredictable consequences. Taking into account the review of the main financial indicators for gas supply and gasification, it is worth summarizing the extremely threatening situation at the enterprises.

Methodology. Method of systemic and structuring. Method of analysis. Method of synthesis Method of logical abstraction and sequence.

Results. The practical value of the study. In this article, the structure, as well as the economic and organizational characteristics of the gas transportation structure of Ukraine, were investigated. It also investigated the functional characteristics of all participants-enterprises, which according to their profile are structural elements of the gas sphere of Ukraine and its regions. The whole spectrum of functional duties of the main participants in the structure of the gas sphere was investigated substantially. All dependent and consistent vertical functioning of the natural gas market functioning is outlined not only on the national scale but also in the regional energy markets. It has been determined that the efficiency of functioning of the gas sphere as a whole depends on the volumes of the utilization of resources in the gas complex as a whole, and on the main transportation of natural gas in particular. Particular attention was paid to the study of the processes of formation of the organizational and economic structure of regulation of the gas sector in the conditions of economic and political crises, which significantly influences the gas sector of Ukraine. At the moment, the financial and financial conditions of enterprises for gas supply and gasification do not permanently meet the necessary requirements, they are not able to solve the problems of the socio-economic character of labor collectives and only increase the probability of unpredictable consequences. Taking into account the overview of the main financial indicators for gas supply and gasification, it is worth summarizing the extremely threatening situation in the enterprises. The current state of the market economy of Ukraine requires the introduction of competitive relations in the sectors of the national economy, including the substantial scope for gas supply. Subjects of gas transportation, mostly characterized by a mixed form of ownership with the dominant state, which to some extent impedes the introduction of competitive relations. The gas transportation industry is of particular importance for the full-fledged life of the population, and it also outlines the features of its activities in relation to the state. At present, gas supply services for the population, as well as municipal and domestic consumption and transportation and distribution of natural gas, are technically interconnected and implemented in the market of natural monopolies. At the same time, the supply of gas to industrial consumers in such conditions is based on competitive principles.

Practical implications. The current state of the market economy of Ukraine requires the introduction of competitive relations in the sectors of the national economy, including the substantial scope for gas supply. Subjects of gas transportation, mostly characterized by a mixed form of ownership with the dominant state, which to some extent impedes the introduction of competitive relations.

Value/originality. The gas transportation industry is of particular importance for the full-fledged life of the population, and it also outlines the features of its activities in relation to the state. At present, gas supply services for the population, as well as municipal and domestic consumption and transportation and distribution of natural gas, are technically interconnected and implemented in the market of natural monopolies. At the same time, the supply of gas to industrial consumers in such conditions is based on competitive principles.

In the process of studying the structure of the gas sphere in Ukraine, we have constructed its hierarchical sequence.